

Georg Kühlewind Alapítvány

Százhuszonharmadik hírlevél

Alapítványunk 123. hírlevelében **Georg Kühlewind** két rövid írását olvashatják. Ezek már németül megjelentek a **De Profundis** című könyvben (Verlag Freies Geistesleben, 2013), melynek alcíme: **Briefe an die Freunde** – azaz: **Levelek a barátokhoz**. E két írást tehát itt olvashatják magyarul először. A szöveg pontosan követi az eredeti, magyarul is létező kézirat sajátos jelöléseit, pontosan úgy, ahogy a szerző leírta. A szögletes zárójeles jelölések kivételek: ezek a szerkesztő nagy ritkán előforduló kiegészítései.

Fenyő Ervin

Az Ország

Van egy pont, vagy hely, vagy idő, ahol nem létezik dualitás: ahol nincsen az alany és tárgy, az én és világ, a múlt és jelen, a jövő és jelen kettőssége. Ezt a helyet megérintjük minden észlelésben, az érzékelésben és az észlelésben a belső térben, amit értésnek nevezünk, a lélekjelenlét pillanatában, és amikor csodálkozunk. Ezek az „érintések” azonban olyan rövid életűek, hogy rendszerint nem is vesszük észre őket. Ezekben a pillanatokban a jelentéseket érintjük meg, legalább tudatfölötti lényünkkel, amely a lélek egében rejtőzik; azonossá leszünk a jelentéssel, mert égi részünk jelentésre hangolt és semmi másra, és mivel csak jelentést érthetünk, sosem az érzékelhető jeleket éri értésünk. És még ha a jelentést nem is érzük el, mint amikor a teremtett világot szemléljük – túl hatalmas ideák vagy jelentések számunkra –, a jeleket figyelmünkkel érzékeljük, és ez eredetében, az egekben, azonosságban él a jelentések világával, a Rupa-világgal. Ha fölébrednénk ebben a világban, megértenénk az érzékelésben tapasztaltak értelmét, jelentését. Lehetőségben mindent ismerünk, még a Szellem mélységeit is, ahogyan Szt. Pál mondja (1Kor 2,10), mert az egekben nincsen különbségtevés, hacsak nem az azonosságon belül. Ez a Szt. Háromság paradoxonja, a Logoszé, aki „testté lőn”, és ugyanakkor megmaradt a teremtés teljes kozmikus erejeként. Ez a hely a nyelveken túl van. A szavak és a nyelvtan a dualitás világába tartozik: nemcsak a jel és jelentés kettőssége folytán, hanem megnevezés követelte távolságok miatt is: amit megnevezünk, azzal, legalább a megnevezés pillanatában, nem vagyunk azonosságban. A nyelvek a dualításban való élésre tanították az emberiséget, legalább a megnevezés pillanatában. A nyelvek ma a nem dualításban élni tanítanak, mert ma az ember nemcsak él a dualításban, hanem ezt fel is ismeri, és ez azt jelenti, él benne az egység csírája, különben nem tapasztalná a dualitást.

A nyelvekben a deklinációk esetei legtöbbször dualisztikus struktúrákat jeleznek, mint alany-, tárgy-, részeshatározó eset, stb. A birtokos eset azonban kétélű, csak a tudat ítéli meg az összefüggés szerint, hogy genitívus subjektívusról vagy objektívusról van-e szó, mint pl. az „Isten szeretete” kifejezésben – Isten szeret vagy Őt szeretik? „Isten-félelem” egyértelmű. A Szt. Szellem megújulása (Tit 3,5) legalábbis kétértelmű. Ez csupán a jól ismert tény tükrözi, hogy a nyelvtan nem azonos az értelemmel.

„Isten országa” vagy „Mennyek országa” (voltaképpen mindkét esetben „Királyság”-ról van szó) kifejezésnek különleges vonása, hogy mindkét értelemben, genitivus objektívusként vagy genitivus subjektívusként is jelentőségteljes. Ha Isten országa vagy királysága azt jelenti, hogy az istenségnek a teremtett világban most ismét, a jelenben, befolyása van – ez megszűnt az ember tudati kiválásával a szellemi (vagy jelentés-) világból –, akkor ez csak úgy történhet, hogy az emberi lélek-szellem és az egek viszonylata megváltozik. Ez mutatkozik a pusztában kiáltó hang szövegében: „Térjetek meg, mert elközelgett Isten országa” vagy a mai nyelvre fordítva: „Fordítsátok meg szellemeteket, hogy az Ország közelíthesse.” Lukács evangéliumában világosan kifejeződik: az ember kell tegyen valamit (17,20-21): „Megkérdezte pedig a farizeusoktól, mikor jő el az Isten országa, felele nekik és monda: Az Isten országa nem szemmel láthatólag jő el. Sem azt nem mondják: Ímé itt, vagy: Ímé amott van; mert ímé az Isten országa tibennetek van.” Az istenség nem fér hozzá többé a teremtett világhoz, a teremtés után visszavonult tőle, mert ez a világ anyagivá, érzékelhetővé lett, a jelek világává. Az istenség beavatkozása az emberen át történik, akinek része van mindkét világban, a jelekében és a jelentésekében is, sőt a jelentéseket teremtő hierarchiák (Arupa-) világában is; részese a szellemi világoknak tudatfölötti lényé által.

Hogy az Ország vagy Királyság eljöhessen, az embernek tudatos kapcsolata kell legyen az Istenséggel, a tudatfölötti helyett; tudati szintjének emelkednie kell. Az ember tudata ki kell terjedjen az Egekbe, és ez jelenti az ember országát (királyságát), amiben otthon van, ahol önmeghatározó, király; ennek az országnak el kell érnie az istenség országát, Isten országát (királyságát): egyé válnak. Hogy az ember tanúskodhassék Isten országáról, az ember országának magába kell fogadnia Istent és országát. „A király, aki nem tudná, hogy király, nem volna király” (Tauler).

Martin Buber szövege (*Daniel, Gespräche von der Verwirklichung*, Leipzig 1913, 79. oldal) összefoglalja a helyzetet: „Isten meg akar valósulni és minden valóság Isten valósága. És nem létezik valóság, csak az ember által, aki megvalósítja önmagát és mindent, ami létezik. Ez Isten országa, a veszély és a kockázat országa, az örök kezdése és örök létesülése, a nyitott szellemé és a mélységes megvalósulása, a szent bizonytalanság országa.”

A szent bizonytalanság az a hely, ahol nincs dualitás, csak azonosság, amelyről tanúskodás is van, aki tanúskodik, belülről, az az Önmagam, aki ez a hely. Nem kell keressük, kutassuk hollétét, mert a kereséssel távolságunkat tőle hangsúlyozzuk, és mert a megvalósítás itt a felismerés aktusa, nem valami keresés és megtalálás.

Szerepünk a teremtett világban az, hogy azt megvalósítsuk, hogy tanúskodjunk róla, hogy megértsük jelentés-mivoltában. Ahol valami van, ott valakinek is lennie kell, egy tanúnak, különben nem tudnánk a valamiről. Ha valahol van egy tárgy vagy tárgyeset, ott kell lennie egy alanynak, alanyesetnek. Ha van Istenség, kell lennie valakinek, aki észleli és ezzel megvalósítja (angolul: „realize” mindkét értelemben, a megvalósítás és észlelés értelmében használható).

Ahol nincs dualitás, csak egység, amelyről az egységen belül tanúskodás van, az Önmagam (Self, Selbst). „Önmagam” – azt jelenti, hogy a figyelem, amely általában az alany és a tárgy között közvetít és mint ilyen a mindennapi életben nem lesz tapasztalássá, önmaga tudatára ébred és így lesz Önmagam. Ezt a „helyet” ha elérem, azt jelenti: *van nekem*. Akkor van nekem, ha tudom, hogy van nekem, és azt is, hogy mi az. Igazából nem lehet semmi a mienk, amit nem ismerünk meg. „Birtokolni nem más, mint megismerni” (Szent Ágoston, 83 kérdés, 35,1). És ezért mondja Lukács evangélista (8,18): „Figyeljete azért, mi módon hallgattok valamit: mert akinek van, annak adatik; és akinek nincs, még amijét gondolja is hogy van, elvétetik tőle.” A képességek, amelyekről nem tud, nem tanúskodik az ember, amelyeket nem tudatos belső munkával szereztek meg a szellemi szegények, azok el fognak veszni, kiszáradnak. „Boldogok vagytok ti szegények, mert a tiétek az Isten országa” (Lukács 6,20).

Az Ország (Királyság görögül) központi példázata a magvetőé (Márk 4; Lukács 8; Máté 13). Míg az Úr körüli legbelső tanítványi kör sem képes megérteni, az új központi vonása miatt: amit felülről magként vetnek, azt az emberi igyekezetnek kell alulról jöve (a jó föld) befogadni, hogy növekedjék és gyümölcsöt teremjen. Miután az idők betöltettek, további teremtés csak mindkét oldal által lehetséges: Ég és Föld, Isten és ember összefüggéséből. „A szem, amin át Istent látom, ugyanaz a szem, amin keresztül Isten lát engem” (Meister Eckhardt). „Mert most tükör által látunk, homályosan; de akkor arcról arcra. Most rész szerint ismerem meg; akkor pedig teljességből, ahogy én magam leszek megismerve” (1Kor 13,12). Az Ország (Királyság) a két ország találkozása, egyesülése. Valójában sosem váltak szét, csak az ember képessége szűnt meg, hogy a jelek és jelentések egységét meglássa. Ezért az Ország (Királyság) bennetek van, és az Ország a Magvető vetette magok, a Magvető hasonlata a magok, ha szívünkbe hullanak. A szívünk lesz a jó föld, ha befogadja a magokat, amik kinőnek és gyümölcsöt teremnek, mert örökösen meghalunk és föltámadunk, mint a mag, amely a „talajba hullott” és nem „marad egymaga”, hanem „ha meghal, sok gyümölcsöt terem” (János 12,24).

Georg Kühlewind

A titok

Ez a szó: „titok” – mysterion – a három szinoptikus evangéliumban csak háromszor fordul elő – egyszer-szám szerint mindegyikben –, mindig Isten (illetve a Mennyek) Királyságával kapcsolatban. Az Úr a tanítványok belső köréhez szól (Máté 13,11; Márk 4,11; Lukács 8,10): „Néktek megadatott Isten (a Mennyek) Királyságának titkait (titkát) ismerni.” A „megadatott” mintegy lehetőségképpen értendő – a tanítványok éppen nem értik a Magvető hasonlatát, amikor a mondat elhangzik. Pál apostol, akinek leveleiben a „titok” számos alkalommal megjelenik, legtöbbször ugyanerről, Isten Királyságára vonatkozó rejtettségről beszél. Így a Róm[abeliekhez írott levélben] 16,25: „...ama titoknak kijelentése folytán, amely örök időktől fogva el volt hallgatva, most pedig megjelentetett a prófétai írások és a mi Urunk J[ézus] Kr[isztus] megjelenése által...” Vagy 1 Kor 2,7: „...Istennek titkon való („mysteriumban”) bölcsességét szóljuk, az elrejtettet, melyet öröktől fogva elrendelt az Isten...”¹ A titok örök időktől fogva el volt rejtve, el volt hallgatva.² Az *Újtestamentum* belső mozgása az igazság mint rejtetlenség felé halad³, ezért olvashatjuk (Márk 4,22): „Mert nincs rejtve semmi dolog, csak hogy megjelenjék és semmi sem lett eltitkolva, hanem hogy nyilvánosságra kerüljön.”⁴ Ami el volt titkolva, az fény-természetű (Márk 4,21): „Avagy azért hozzák-é elő a gyertyát, hogy véka alá tegyék, vagy az ágy alá? És nem azért-é, hogy a gyertyatartóba tegyék?”⁵ Milyen világosság az, ami rejtve maradhat az emberek előtt? Erre felel János evangélista (János 1,9-10): „Az igaz világosság, amely megvilágosít minden embert, eljövendő vala a világba. A világban vala és a világ általa lett és világ nem ismerte őt.” Aki megvilágosít minden embert, a belső világosság, ugyanaz, mint aki a világot alkotta. Ezért megismerhető a világ az ember számára. És csak az embernek van világa, minden más lény része csupán a világnak, az ember is az természeti mivoltában, de rendelkezik a világot alkotó világossággal is, ezért az ember a világ világossága. Benne lesz valóság a világ minden megismerési fokon, a dualitás lépcsőjén és az „igaz tanú” belülről tanúskodó identitásában: „Ti vagytok a világ világossága” (Máté 5,14). Az emberben

¹ Lásd Ef 3,9; Kol 1,26; 2,2

² Lásd R 16,25; 1 K 2,7; Ef 3,9; Kol 1,26; Mt 13,35

³ Az „igazság”-nak, „igaz”-nak fordított görög szavak rejtetlenséget, el-nem-vesztettséget, illetve a megfelelő jelzőket jelentik.

⁴ Lásd Lk 8,12; 12,2-; Mt 10,26

⁵ Lásd Mt 5,15; Lk 8,16

az „Én-vagyok” tapasztalásában fénylik fel a világosság, ebben tapasztalja a világosság önmagát (János 8,12): „Én vagyok (az Én-vagyok) a világ világossága.”⁶

A kereszténység az emberben felgyújtja a belső világosság tapasztalhatóságát – ez lesz a 17. században a legradikálisabb vallási mozgalom, a kvékerekének alapelve, kiindulása, hogy t[udni]i[llick] a belső világosság átélhető és ez egyben az isteni világosság tapasztalása.

A belső világosságról szól Máté evangélista (6,23): „Ha pedig a te szemed gonosz, a te egész tested sötét lesz.”⁷ Ha azért a benned lévő világosság sötétség, milyen (mekkora) akkor a sötétség?”⁸ A belső világosságról ír Pál apostol (2 Kor 4,6): „Mert az Isten, aki szólt: sötétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben, hogy megismerjük Isten sugárzását a Jézus Krisztus arcán.”

Akikben az Én-vagyok világossága felgyúlt, azoknak neve a „világosság fiai”. Így beszél János evangélista (12,36): „Míg a világosságotok megvan, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek.”⁹

Ami öröktől, a világ kezdetétől fogva el volt rejtve, az a világra, világosságra kerül, ha „betelik az idő” vagy az „idők”. Ezzel kezdődik az Úr beszéde Máté evangélista szerint (1,15): „Bétölt az idő és elközelített az Istennek Királysága”¹⁰.

Isten Királyságának eljövetele azt jelenti, hogy az ember királysága, ahol az ember autonóm módon él és cselekszik, amire tudata kiterjed, Isten Királyságával érintkezik, egyé válik. Máskülönben elválasztott marad a két világrész, nincs aki tanúskodhatna, szólhatna Isten Királyságáról, ezt csak az teheti, aki ismeri. Ismerni és megismerni pedig minden szinten a megismerő és a megismert egységét jelenti. Ha az identitás csak villanásnyi, hétköznapi megismerésről van szó. A szellemi világ (Isten Királysága) megismerése tapasztalt, azaz időben, ha még oly rövid is, tartó azonosságot jelent: a kettőség tapasztalt feloldását. Másképp, mint azonosulásban, amely nem villanásnyi, szellemi tapasztalás nem lehetséges. Erre utalnak János evangélista szavai (1 János 1,5): „Isten világosság és nincsen őbenne semmi sötétség.” Ezt csak az állíthatja, aki tapasztalta Isten világosságát, azaz részese volt. A részesedés lehetősége az Úr eljövetelével kiterjed annak híveire (1 János 2,8): „Viszont új parancsolatot írok néktek, ami igaz (rejtetlen) ő benne és bennetek is, hogy a sötétség tovatűnik és az igaz világosság (a rejtetlen világosság) már fénylik.” A világosság meglátásához először szükség van a sötétség kontrasztjára – „A világosság a sötétségben fénylik” (János 1,5). Az igaz világosság sötétség nélkül, belső világossággént belülről tapasztalható. Így lehet, hogy a rejtett világosság önmaga tapasztalásává legyen. Az új parancsolat (1János 2,9-10), hogy a világosság és a szeretet együtt egy-valóság; ami a tudat világossága, az az akarat szférájában szeretet, és szeretet nélkül nincs igaz világosság a megismerésben vagy a tudatban.

Mindez, Isten Királyságának eljövetele, a belső világosság és egyben Isten sugárzásának, világosság-voltának meglátása, a rejtettségek, a titok napfényre kerülése, az Én-vagyok megjelenése, ez jelenti az idők betöltetését. Ennek a vonulatnak a gerincét, az Ó- és Újtestamentum összekötő fonalát az Istenség nevének árnyalt megváltozása adja. Amikor Mózes Istenének neve után tudakozódik (2 Mózes 3,14), a válasz (pontos fordításban)¹¹: „Leszek aki leszek. És monda: Így szólj Izráel fiaihoz: Az (Én-) leszek küldött engem

⁶ J 2,5; 12,46

⁷ A „szem” az a világos belső szem, amely a földi életet, a „testet” irányítja.

⁸ Lk 11,35; J 11;10; 12,36; R 13,12

⁹ Ef 5,8; 1 Thess 5,5; 1 P 2,9

¹⁰ Pálnál Gal 4,4; Ef 1,10

¹¹ A héber nyelvben a jelen időben nem használják a „lenni” igét, akár más, az indoeurópaiaknál archaikusabb típusú nyelvekben (a magyarban a harmadik személyben csupán). „(Én) vagyok, aki vagyok” úgy hangzana: Én aki én. A használt igealak jövő idejű. A fordítók (Luther kivételével, aki jövő időben adja vissza) általában jelen időben fordítják a mondatot.

tihozzátok.” A jövő idő változik jelenné, amikor Isten Fia és az Ember Fia egy lényé egyesül Vízkeresztkor a Jordán vízében. Az „Én-vagyok” az Úr neve, ahogyan az elsősorban *János evangéliumából* kiderül (8,24; 8,28; 8,58): „Azért mondom néktek, hogy meghaltok a ti bűneitekben: mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok a ti bűneitekben.” „Mikor felemelitek az embernek Fiát, akkor megismeritek, hogy én vagyok.” „Amen, amen mondom néktek, mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.”¹² Ezzel válik a kereszténység az igaz Én megvalósulásának újkori impulzusává.

Georg Kühlewind

¹² J 4,26; 9,37; 13,19. – Az idézett mondatok értelme: Ha nem lesz számotokra valóság („nem hiszitek”) az Én-vagyok... A „felemeltetés”, a kereszthalál, különösképpen a csak *János evangéliumában* leírt (szögek és dárda okozta) sebek, a földi formák megszűnését vagy nem jelentős szerepét ábrázolják az Én-vagyok-tapasztalás szempontjából. Az Én-vagyok előbb lett Ábrahámnál, az idők kezdetétől fogva létezett, rejtettségben.